

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ผู้ศึกษาจะนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นสำคัญมานำเสนอ โดยจำแนกการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (2) ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (3) เสนอแนะแนวทางบทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จำนวน 91 คน และกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 399 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) ค่าความสัมพันธ์ไคสแควร์ (Chi-Square)

1.3 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยบทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ได้จำแนกออกเป็น 6 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.9) กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีอายุมากกว่า 40 ปี (ร้อยละ 39.4) มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 47.8) กลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่ง มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 59.0) กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีอาชีพรับราชการ (ร้อยละ 44.5) และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 27.6)

ตอนที่ 2 บทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีสรุปได้ดังนี้

1. ประเด็นการส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชนว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโดยภาพรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมประชาชนได้รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ เช่น การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง, ในการถอดถอนผู้นำทางการเมือง และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดเวทีชาวบ้าน เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้ต่าง ๆ

2. ประเด็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า โดยภาพรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมให้มีการพัฒนา และใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมให้ประชาชนมีสิทธิเสนอข้อบัญญัติเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคในการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีในการดำเนินกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน สรุปได้ดังนี้

1. ประเด็นการให้ประชาชนมีสิทธิในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร คำชี้แจงจากหน่วยงานของรัฐ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้รายละเอียดข้อมูลข่าวสาร คำชี้แจงจากหน่วยงานของรัฐ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การขอข้อมูลข่าวสารคำชี้แจงจากหน่วยงาน

2. ประเด็นการให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้รายละเอียดข้อมูลข่าวสาร คำชี้แจงจากหน่วยงานของรัฐ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การขอข้อมูลข่าวสารคำชี้แจงจากหน่วยงาน

อุปสรรคในการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสนับสนุนการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

3. ประเด็นการให้ประชาชนมีสิทธิเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโดยภาพรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาโครงการพื้นฐาน และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นด้านทรัพยากรธรรมชาติ

4. ประเด็นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโดยภาพรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการจัดการดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรของชุมชน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของชุมชน

5. ประเด็นการให้ประชาชนร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโดยภาพรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

6. ประเด็นการร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโดยภาพรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การร่วมมือเพื่อป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ

7. ประเด็นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโดยภาพรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแลกเปลี่ยนความรู้ต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา

8. ประเด็นการร่วมจัดทำประชาพิจารณ์ในด้านแผนและโครงการสำคัญของท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโดยภาพรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมจัดทำประชาพิจารณ์

ในด้านแผนงานการปฏิบัติงาน และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การร่วมจัดทำประชาพิจารณ์ ในด้านโครงการต่าง ๆ

การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐาน บทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการเมืองระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนสถานภาพ อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ระดับการศึกษา และรายได้ที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมืองระดับด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน เพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพ ที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 4 การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

4.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีควรมีบทบาททางการเมือง คือ

บทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตย องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรสนับสนุนให้มีการเลือกตั้งเกี่ยวกับท้องถิ่นให้ถูกต้อง ให้ประชาชนได้รับรู้สิทธิทางการเมืองของตนเอง หากหมู่บ้านหรือตำบลใดไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากควรมีรางวัลให้ด้วย รวมทั้งบรรจุข้อมูลข่าวสารในการเลือกตั้งแต่ละระดับไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ถ่ายโอนมาอยู่ในการกำกับดูแลจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด

บทบาทในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ให้ประชาชนและปราชญ์ชาวบ้าน มีส่วนร่วมเพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีแนวทางในการพัฒนาทุกด้านที่ตรงจุด และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด การส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น รวมทั้งการติดตามประเมินผล จนกระทั่งให้เป็นประชาธิปไตยโดยตรงแทนประชาธิปไตยแบบตัวแทน

บทบาทในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ความรู้ อบรม สัมมนา องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรจัดกิจกรรมเสวนาประชาธิปไตยกับผู้นำท้องถิ่นหรือประชาชนทั่วไปเพื่อแสดงความคิดเห็นและให้ความรู้แก่ประชาชน ให้ประชาชนเป็นผู้มีจิตใจที่จะรักษากฎระเบียบกติกา

รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำ

บทบาทในการบริหารจัดการภายในองค์กร องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ต้องรู้บทบาทขอบข่ายหน้าที่ในความกำกับดูแลของตนเอง ส่งเสริมให้มีความสามัคคีในหน่วยงาน และทุกภาคส่วน โดยมีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะ ควรมีการพัฒนาศักยภาพทางด้านการเมืองของผู้นำท้องถิ่น คัดเลือกและสรรหาข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถ แนวคิดใหม่ ๆ วิสัยทัศน์กว้างไกล ให้มีการประเมินผลงานทุกเดือน และจะต้องมีความสุจริต โปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจในการใช้งบประมาณขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งส่งเสริมให้สถาบันครอบครัว ชุมชน ร่วมกันพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณธรรม บทบาทในการพัฒนาอาชีพ องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านคุณภาพชีวิต การพัฒนาด้านการเกษตรและส่งเสริมอาชีพที่ถนัดเพื่อพัฒนารายได้ให้ยั่งยืน ส่งเสริมผู้ด้อยโอกาส ส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้านมีการพัฒนาสินค้า OTOP ให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั่วไป

4.2 องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรมีบทบาทในการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ

การพัฒนาการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับทราบสิทธิในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทุก ๆ ด้านในทางสร้างสรรค์ รวมทั้งภารกิจขององค์กรการบริหารส่วนจังหวัดที่เป็นปัจจุบันผ่าน สื่อต่าง ๆ หรือจัดห้องศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

การพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การจัดตั้งองค์กรภาคประชาชน ร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และเข้ามาร่วมพิจารณากับหัวหน้าส่วนราชการประจำเดือน โดยคัดเลือกตัวแทนอำเภอละ 1 คน เพื่อนำปัญหาต่าง ๆ เสนอต่อที่ประชุมรับทราบ และหาทางแก้ไขต่อไป

การพัฒนาการประชาสัมพันธ์องค์กร องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ต้องมีความใกล้ชิดประชาชนให้มากขึ้น โดยเปิดรับความคิดเห็นรับเรื่องร้องเรียนของประชาชนในการบริการประชาชนรวมทั้งการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ทำการประชาสัมพันธ์ภารกิจรวมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนได้รับรู้ขอบข่ายภารกิจความรับผิดชอบอำนาจหน้าที่ของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การพัฒนาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ความรู้ อบรม สัมมนา องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรมีการจัดเวทีประชุม อบรม สัมมนา เวิร์กช็อป สำหรับตัวแทนในหมู่บ้าน ผู้นำในหมู่บ้าน และเขตชุมชนตามพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพบประชาชนให้มากขึ้น ให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากประชาชน เป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย พัฒนาและแก้ไข ปัญหาของชุมชน

การพัฒนาการบริหารจัดการภายในองค์กร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสมัยใหม่โดยยึดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มีการกำหนดทิศทางพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาการเป็นผู้นำให้กับท้องถิ่น รวมทั้งการรวมตัวกันในภาคประชาสังคมให้เข้มแข็ง มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดงบประมาณโดยตรงเสริมลงไปยังหน่วยงานต่าง ๆ

4.3 บทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีรายละเอียดดังนี้

บทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมประชาชน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งมีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น บทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดครอบคลุมทั่วจังหวัด จึงควรมีการพัฒนาไปในทิศทางและแนวทางเดียวกัน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาทางการเมืองให้มีความเข้มแข็ง โดยเฉพาะในด้านจิตสำนึก ให้คำนึงถึงผลประโยชน์ความอยู่ดีกินดีของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก เป็นผู้ประสานงานระหว่างองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างตัวแทน ชาวบ้าน ท้องถิ่น จังหวัด นายอำเภอ และส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน โครงการที่พัฒนาต้องมาจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยการรับทราบปัญหาจากกล่องรับความคิดเห็นของทุกหมู่บ้าน ตลอดจนหาแนวทางแก้ไขงบประมาณในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ให้มีความสอดคล้องกันทุกระดับ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทรัพยากรท้องถิ่นของตนเองไปในทางเดียวกัน มีวิธีการแนะนำ หรือฝึกอบรมด้านการเมืองให้กับประชาชน เพื่อให้ทราบถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชนตามกฎหมาย ได้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อลดความขัดแย้งระดับประชาชนในท้องถิ่น เพิ่มศักยภาพให้ประชาชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาบทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี อภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

2.1 บทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

2.1.1 บทบาทในการดำเนินการส่งเสริมการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ประเด็นการส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีบทบาทในการดำเนินการส่งเสริมการเมืองในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย อ่องเอี่ยม (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสมุทรปราการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดในระดับปานกลาง อาจเกิดจากการบริหารและการจัดการดำเนินไปตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และเป็นไปตามนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีการดำรงตำแหน่งตามวาระ จึงให้ความสำคัญกับการดำเนินการส่งเสริมการเมืองให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นตามวาระที่ตนดำรงอยู่ และ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 17 (7) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบวรศักดิ์ อูวรรณโณ,2542 : 61 ว่าการมีส่วนร่วมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่สำคัญตามระดับความเข้มข้น 5 ประการ ดังนี้ 1) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ความเป็นไปของการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการมากขึ้น 2) ให้ประชาชนมีสิทธิร่วมกันคิดกับองค์กรทั้งหลายที่รัฐธรรมนูญตั้งขึ้น 3) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับองค์กรของรัฐในบางเรื่อง 4) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลงมือกระทำบางสิ่งบางอย่างร่วมกับองค์กรของรัฐที่รัฐธรรมนูญตั้งขึ้น 5) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐทั้งฝ่ายการเมืองและราชการประจำ

2.1.2 บทบาทในการดำเนินการส่งเสริมการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ประเด็นการส่งเสริมการเมืองมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีบทบาทในการดำเนินการส่งเสริมการเมืองใน

ระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณ โหสกุล (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเขตคอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมด้านการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมการพัฒนาฝีมืออาชีพของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมกีฬาและต่อต้านยาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทภารกิจในการให้การบริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นทั่วทั้งจังหวัด การจัดบริการสาธารณะในบางพื้นที่อาจไม่ครอบคลุมและทั่วถึง ประชาชนจึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 281 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชนในรูปของประชาสังคม ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของทองใบ หนูไพล (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตเทศบาลตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับน้อย

2.2 ปัญหา อุปสรรคในการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.2.1 ปัญหา อุปสรรคในการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประเด็นการให้ประชาชนมีสิทธิในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร คำชี้แจงจากหน่วยงานของรัฐ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่างค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง อาจเกิดจากช่องทางการสื่อสารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหลากหลายช่องทาง ได้แก่ วารสาร อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ วิทยุ แต่ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารแบบทางเดียว ประชาชนในบางพื้นที่ยังไม่สามารถแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสารที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนำเสนอ อาจเกิดความไม่เข้าใจ หรืออาจเข้าใจคลาดเคลื่อนในบางข้อมูล จึงอาจเป็นเหตุให้ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือด้านอื่น ๆ จึงทำให้เป็นปัญหา อุปสรรคที่จำเป็นต้องรีบดำเนินการแก้ไขโดยด่วนดังที่อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อยภายในเขตเทศบาล : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน พบว่า อายุ รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความคิดเห็นด้านภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร บทบาทของข้าราชการ และนโยบายรัฐบาล ซึ่งแสดงให้เห็น

เห็นว่าปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนร่วมกับองค์กรของรัฐคือการติดต่อสื่อสาร และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 56 มาตรา 57 ที่บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในการได้รับทราบข้อมูล หรือข่าวสารสาธารณะในการครอบครองของหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ได้รับคำชี้แจงและเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น

2.2.2 ปัญหา อุปสรรคในการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประเด็นการให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมในระดับมาก อาจเกิดจากการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายของแต่ละบุคคลจึงขาดความต่อเนื่องในนโยบายการบริหารที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยของผู้บริหาร ประกอบกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีพื้นที่ขนาดใหญ่ การสื่อสารและเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้งจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรจำนวนมาก ในบางพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลอาจขาดการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ด้านการเลือกตั้งที่ทั่วถึง เนื่องจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาท้องถิ่น หากประชาชนไม่ให้ความสำคัญอาจเกิดปัญหา อุปสรรคอื่นตามมาอีกมากมาย ในฐานะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรขนาดใหญ่ และมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าส่วนกลาง จำเป็นต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเรื่องการสร้างองค์การการเรียนรู้ ความเชื่อ อุดมการณ์ ตลอดจนการปลูกจิตสำนึกในความรับผิดชอบร่วมกันของประชาชนในท้องถิ่น การมีผลประโยชน์ร่วมกัน อันได้แก่ การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า พัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน อาจทำให้ท้องถิ่นหรือประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของมนต์ชัย พงษ์เกียรติ์ก้อง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษาการใช้สิทธิเลือกตั้งของเทศบาลตำบลแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่ไปเลือกตั้ง มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอยู่ในระดับมาก มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับไม่เคยเลย และมีระดับของผลที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประชาชนที่ไม่ได้ไปเลือกตั้งมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอยู่ในระดับมาก มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับไม่เคยเลย และมีระดับของผลที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 284 บัญญัติว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น” ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยขององอาจ บุนจันทิก (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการใช้สิทธิเลือกตั้งเขตตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นแล้วว่าปัญหาอุปสรรคในการให้ประชาชนใช้สิทธิในการเลือกตั้งคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงมาน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้เท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับความเข้าใจทางการเมืองเป็นสำคัญ

2.2.3 ปัญหา อุปสรรคในการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประเด็นการให้ประชาชนมีสิทธิเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง อาจเกิดประชาชนยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทภารกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ขาดความชัดเจนในข้อกำหนดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงถือว่าเป็นอุปสรรคสำคัญในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หรืออาจเกิดจากผู้บริหารขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนที่ชัดเจนจึงไม่สามารถสื่อสารให้ประชาชนได้เข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดท้องถิ่นได้ ดังงานวิจัยของ เอกชัย ธนผลผดุงกุล (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษากรณีอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีปัญหา อุปสรรคในเรื่องขาดความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายซึ่งมีหลายฉบับที่ต้องยึดถือ ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้าไม่คล่องตัว เกิดปัญหาการประสานงานกับส่วนราชการ และความสับสนในบทบาทอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 286 บัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น สามารถเข้าชื่อร้องต่อประธานสภาท้องถิ่น เพื่อให้สภาท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ ในกรณีที่ผู้นำท้องถิ่นไม่มีความเหมาะสมที่จะบริหารท้องถิ่นต่อไป

2.2.4 ปัญหา อุปสรรคในการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประเด็นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณ โทสกุล (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วม

ร่วมกิจกรรมด้านการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมการพัฒนาฝึกออาชีพของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมกีฬาและต่อต้านยาเสพติด ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยที่สนับสนุนของมนต์ชัย เติญนท (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับการให้ความสนใจในสัดส่วนค่อนข้างสูง แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนที่สูงกว่าระดับความสนใจขึ้นไปจนถึงการติดตามตรวจสอบ มีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างต่ำมาก ทั้งด้านการพัฒนาคนและสังคม ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาทางการเมือง การบริหารและการพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 66 บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน” และมาตรา 67 บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติ และต่อเนื่อง การดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ย่อมได้รับการคุ้มครอง”

2.2.5 ปัญหา อุปสรรคในการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประเด็นให้ประชาชนร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวันชัย อ่องเอี่ยม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสมุทรปราการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นประชาชน

อำเภอบางป่อ มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับบรรทัดที่ อูวรรณโณ (2542: 61) ที่ได้กล่าวไว้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ยังให้สิทธิโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อีกหลายประการที่รัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ไม่เคยระบุไว้ สรุปได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วม 5 ประการ ดังนี้ 1) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ความเป็นไปของการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งใน ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการมากขึ้น 2) ให้ประชาชนมีสิทธิร่วมกันคิดกับองค์กรทั้งหลายที่รัฐธรรมนูญตั้งขึ้น 3) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับองค์กรของรัฐในบางเรื่อง 4) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลงมือกระทำบางสิ่งบางอย่างร่วมกับองค์กรของรัฐที่รัฐธรรมนูญตั้งขึ้น 5) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐทั้งฝ่ายการเมืองและราชการประจำ ดังนั้น ปัญหา อุปสรรคในการให้ประชาชนร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองดังกล่าวจะค่อย ๆ ลดลงไปเรื่อย ๆ สืบเนื่องจากเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ก็ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิต่าง ๆ เพิ่มขึ้นมากมาย

2.2.6 ปัญหา อุปสรรคในการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประเด็นการร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่าเป็นปัญหา อุปสรรคสำคัญ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีจะต้องเข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นปัญหาบางอย่างส่วนมากมาจากประชาชน ดังนั้น จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไข จะทำให้ปัญหาบางอย่างได้รับการแก้ไขด้วยประชาชนเอง ทำให้ปัญหาลดน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของเอกชัย ธนผลผดุงกุล (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษากรณีอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร พบว่า การมีบทบาทในชุมชนของผู้นำท้องถิ่น มีบทบาทเมื่อชุมชนมีปัญหาเกิดขึ้น ได้มีส่วนในการแก้ไขปัญหา มีบทบาทต่อชุมชนที่อยู่อาศัย บทบาทในการประสานงาน บทบาทในการนำกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นที่พักของประชาชนได้ การมีบทบาททางสังคมและทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

2.2.7 ปัญหา อุปสรรคในการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประเด็นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีจะต้องเร่งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ และร่วมจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้มากกว่านี้ สอดคล้องกับ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 กำหนดไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้ (1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น **และผลงานวิจัยของฉันทา เกษจำรัส (2549 : บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลท่าแลง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า มีระดับความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูงสำหรับที่มีความรู้สูงมากที่สุดในเรื่องที่ว่า การวางแผนพัฒนาชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง **ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของทองใบ หนูไพล (2550 : บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับน้อย

2.2.8 ปัญหา อุปสรรคในการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประเด็นการร่วมจัดทำประชาพิจารณ์ในด้านแผน และโครงการสำคัญของท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง **สอดคล้องกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 17** ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2546 มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจดำเนินการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด (1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย และ (2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด **สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอาคม บุตรวงศ์ (2549 : บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาบ้านคำหมี หมู่ 8 ตำบลหนองเหล่า อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า กลไกสำคัญที่ทำให้สมาชิกองค์กรชาวบ้านมีส่วนร่วม มีการเรียนรู้ มีความเชื่อ และมีอุดมการณ์ ผู้นำและสมาชิกมีบทบาทร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการในกระบวนการมีส่วนร่วม ได้แก่ การร่วมประชุมอภิปรายปัญหาาร่วมกัน การร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมและการร่วมประเมินสรุปผลกิจกรรมที่ดำเนินการ และการดำเนินการในการริเริ่มโครงการ

ใหม่ ๆ ที่ช่วยพัฒนาอาชีพของสมาชิกกลุ่มให้เพิ่มขึ้นอีก การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์นั้น สำหรับการมีส่วนร่วมในการประเมินและสรุปผลกิจกรรมที่องค์กรชาวบ้านร่วมกันปฏิบัติขึ้น คณะกรรมการแต่ละกลุ่มจะติดตามประเมินผลโดยการประชุมย่อยกันบ่อยครั้ง เพื่อการพิจารณาปัญหาาร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน ผลการเปลี่ยนแปลงจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาองค์กรชาวบ้านท้องถิ่น คือ องค์กรท้องถิ่นมีความเข้าใจสถานภาพความมั่นคงของกลุ่ม ความรู้สึก การมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของในกิจกรรมที่ทำให้กิจกรรมมีความต่อเนื่อง ความเข้มแข็งของกลุ่มที่เกิดจากคณะกรรมการและสมาชิกของกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนา กลุ่ม สามารถสร้างกิจกรรมในการขอกิจกรรมหรือโครงการใหม่ ๆ เข้าสู่หมู่บ้านได้อย่างมีศักดิ์ศรี การได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรม การมีอิสระในการบริหารกิจกรรม โดยปราศจากการแทรกแซงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือ องค์กรเอกชน และมีความเติบโตเข้มแข็ง ผลจากการศึกษา ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงจากการประกอบกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ทำให้ประชาชนและกลุ่มมีการพัฒนาศักยภาพการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพิ่มมากขึ้นจากอดีต จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมในการประชุมประเด็นดังกล่าวข้างต้น ก็คล้าย ๆ กับประชาพิจารณ์ แต่ดีกว่าตรงที่ว่าประชาชนร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อนำโครงการสำคัญที่ดีและมีประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยไม่ต้องเสียเวลาในการจัดทำประชาพิจารณ์นั่นเอง

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีกับการพัฒนาการเมืองระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีกับการพัฒนาการเมืองระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า บทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีกับการพัฒนาการเมืองระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัด ระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (2) การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น (8) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น และ (25) สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น และพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2546 มาตรา 45 (3) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการ

กระจายอำนาจฯ พ.ศ.2542 มาตรา 17 การจัดการบริการสาธารณะด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี และศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนผู้มาใช้บริการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีเท่านั้น ซึ่งผลการศึกษาผู้ศึกษาสรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา

3.1.1 จากการศึกษาพบว่าบทบาทในการดำเนินการส่งเสริมการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ประเด็นการส่งเสริมประชาธิปไตย โดยการจัดเวทีชาวบ้านมีน้อยมาก ทำให้เกิดปัญหาขาดความเห็นอกเห็นใจกันของคนในชุมชน มีผลทำให้การส่งเสริมประชาธิปไตยเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อการเมืองระดับท้องถิ่น ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรเร่งดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจของคนในท้องถิ่น โดยให้ข้าราชการ พนักงาน และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เข้ามามีส่วนร่วม เน้นหนักไปในด้านการจัดเวทีเสวนาประชาชน สร้างบรรยากาศแบบเป็นกันเอง แบบพี่แบบน้อง มีการแบ่งกลุ่มเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดซึ่งกันและกัน การสื่อสารทางการเมือง เกิดการยอมรับจากประชาชนร่วมกัน อาจมีการจัดโครงการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ระหว่างประชาชนในแต่ละชุมชน เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมและได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตน จัดให้มีเวทีสำหรับประชาชนได้แสดงออก กล่าวคือ กล่าวทำในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในท้องถิ่น โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีเป็นแกนนำขององค์กรเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม ความเป็นกลางทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนเกิดแรงบันดาลใจและมีความเชื่อมั่นในองค์กรอยู่ตลอดเวลา

3.1.2 จากผลการศึกษาพบว่าบทบาทในการดำเนินการส่งเสริมการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ประเด็นการส่งเสริมการเมืองมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีสิทธิเสนอข้อบัญญัติเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นมีน้อยมาก สืบเนื่องมาจากการที่ประชาชนไม่กล้าที่จะเสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของตน ซึ่งมีความเข้าใจว่าหากคนเสนอข้อบัญญัติในการพัฒนาท้องถิ่นอาจจะไม่ได้รับการตอบสนองจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีควรเร่งดำเนินการโดยการ

ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกข้อบัญญัติในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน โดยการ จัดประชุมในแต่ละอำเภอ ให้นายอำเภอเข้ามามีส่วนร่วมเป็นแกนนำกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เพื่อออกข้อบัญญัติท้องถิ่น มีการ ชี้แจงให้ประชาชนได้เข้าใจถึงหลักการ และวิธีการเสนอข้อบัญญัติให้สอดคล้องกับนโยบาย จังหวัด มีความชัดเจน ปฏิบัติได้จริง และในกรณีที่ข้อบัญญัติเสนอแล้วไม่ได้รับการพิจารณา ต้อง บอกเหตุผลให้ประชาชนเข้าใจปัญหาที่แท้จริงด้วยว่าที่ไม่ได้รับการพิจารณาเพราะสาเหตุใด เพื่อใน ครั้งต่อไป ประชาชนจะได้เข้าใจและยินดีร่วมเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเพิ่ม มากขึ้น ก็จะเป็นการพัฒนาที่ตรงจุด เพราะไม่มีใครจะรู้และเข้าใจปัญหาในท้องถิ่นได้ดีเท่ากับคน ในท้องถิ่น โดยการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางให้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด อุดรธานี ให้มีแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นทุกด้าน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เน้น การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและทำความเข้าใจกับประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุก ระดับชั้น

3.1.3 จากการศึกษาพบว่าปัญหา อุปสรรคในการแสดงบทบาทขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประเด็นการร่วมจัดทำประชา พิจารณ์ในด้านโครงการต่าง ๆ มีน้อยมาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จะต้องมีการจัดทำ ประชาพิจารณ์โครงการต่าง ๆ ทุกโครงการก่อนมีการดำเนินการตามโครงการ โดยให้มีการ ประสานกับแกนนำกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นที่จะทำการประชาพิจารณ์ การดำเนินการและขั้นตอนการ จัดทำนั้น อาจเต็มรูปแบบ หรือไม่เต็มรูปแบบก็ได้ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการและความคิดเห็น ประชาชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบ ตลอดจนทราบข้อดี ข้อเสียของการจัดทำโครงการและ แผนงานต่าง ๆ ในแต่ละครั้ง เพื่อลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง โดยยึดประชาชนเป็น ศูนย์กลาง มีการประชาสัมพันธ์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเฉพาะขอขบข่ายภารกิจ ความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชน ตลอดจนรับเรื่องร้องเรียนไปพร้อมกับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงสิ่งใด ๆ นอกจากประชาชน และเพื่อให้เกิดการประสานงานที่ดีระหว่างประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

3.2.1 ศึกษาวิจัยโดยการเพิ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรในเขตอำเภอต่าง ๆ ที่เหลืออีก 19 อำเภอ ในจังหวัดอุดรธานี เพื่อให้ทราบบทบาทและประโยชน์ในการพัฒนาการเมืองระดับ ท้องถิ่นต่อไป

3.2.2 สํารวจพร้อมทั้งจัดลำดับความสําคัญ ความจําเป็นเร่งด่วนการดําเนินบทบาทในการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

3.2.3 ศึกษาความพึงพอใจผลการดําเนินงานในการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

3.2.4 ศึกษาและติดตามประเมินผลโครงการในการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีทุกโครงการ